

743 Nu rinder solen op

441 Alle mine kilder skal være hos dig

305 Kom, Gud Helligånd, kom brat (mel. Barnekow)

644 Aldrig er jeg uden våde (mel. Berggreen)

439 alle vers

227 Som den gyldne sol frembryder

217 Min Jesus, lad mit hjerte få (mel. Carl Nielsen)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus kom nu atter til Kana i Galilæa, hvor han havde gjort vand til vin. Der var en kongelig embedsmand, hvis søn lå syg i Kapernaum. Da han hørte, at Jesus var kommet fra Judæa til Galilæa, tog han hen til ham og bad ham om at komme med derned og helbrede hans søn; for han lå for døden. Da sagde Jesus til ham: »Hvis I ikke får tegn og undere at se, tror I ikke.« Den kongelige embedsmand svarede: »Herre, kom med derned, før mit barn dør.« Jesus sagde til ham: »Gå hjem, din søn lever.« Manden troede Jesus på hans ord og gik; og allerede mens han var på vej hjem, kom hans tjenere ham i møde og fortalte, at hans dreng var i live. Han spurgte dem så ud om, i hvilken time han havde fået det bedre, og de svarede: »I går ved den syvende time forlod feberen ham.« Da forstod faderen, at det var sket netop i den time, da Jesus havde sagt: »Din søn lever.« Og han og hele hans husstand kom til tro.

Johannesevangeliet 4,46-53

I aften markeres Krystalnatten rundt omkring i Europa. Den nat i 1938, som ingen Europæer nogensinde må glemme. Derfor markeres den stadigvæk. Den sorte nat, der udspillede sig for nu 87 år siden, og som fik sit navn efter de tusindvis af glasskår, der krystallisk oplyste gaderne rundt omkring i Tyskland, da solen næste morgen stod op og reflekterede ulykkens skarpe realiteter. Der lå glas overalt, fordi nazisterne i et voldsorgie havde smadret løs til højre og venstre. Omfanget var ubegribeligt. Mere end 700 jødisk ejede butikker lå i ruiner den morgen. 267 synagoger blev brændt ned. 100 jøder blev dræbt den nat, og op mod 30.000 blev sendt i KZ-lejre i de efterfølgende dage.

Der er god grund til at markere den nat. Fordi sådan en nat aldrig må gentage sig mod nogen som helst religiøs gruppe på vores breddegrader. For jøderne var Krystalnatten dog kun begyndelsen. Fra 1938 og de næste syv år frem blev to tredjedele af Europas jøder slået ihjel. På ubeskrivelige måder, der næppe behøver nogen detaljeret gengivelse. Skrækken står mejslet ind i storbyernes hukommelse som monumenter, mindeplader og slørede fotografier.

Civilisationen brød sammen på omtrent samme måde som den havde gjort få årtier forinden i skyttegravene under første verdenskrig. Siden dengang har vi prøvet at begribe dette kollektive sammenbrud. Gennem film og bøger. Gennem fredsbevarende alliancer og projekter, der strakte sig på tværs af landegrænser. Alt sammen i et forsøg på at undgå, at noget lignende måtte gentage sig. For at sikre at Europas jøder kunne færdes frit og uden at skulle se sig nervøst over skulderen.

Derfor er det så afgørende vigtigt, at også kirken siger fra, når vi ser fortidens mønstre dukke op igen. Det siges, at fortiden ikke gentager sig, men at fortiden spejles i nutiden. I disse måneder ligner fortidens hukommelse mest af alt et knust spejl. Der sker ting, som virker rystende fortidige i deres gentagelse. Overfald, chikane, forfølgelse.

Hvad vil man mon skrive om os, når historielæreren engang skal undervise elever i det 21. århundredes historie? Bliver min generation en *gentagelsens generation*? Med brystet fuld af samme krigsbegejstring som tiden op til 1. verdenskrig? Med de samme ubarmhjertige fortrængninger og løgne, vi bilder os ind, for at kunne leve med det mørke, der breder sig så åbenlyst. Hvordan vil man udlægge det faktum, at jødiske skolebørn skulle bevogtes af politi med automatvåben. Sådant et samfund bør ingen leve i, sådan en rå virkelighed **kan** ingen være bekendt. Børn og automatvåben skal aldrig siges i samme sætning.

For et par dage siden efterlyste Det Jødiske Samfund støtte fra Folkekirken. Nu findes der heldigvis ikke en samlet stemme, der hedder Folkekirken. Tænk engang hvad den så ville få sagt i den slags sager – eller ville undlade at sige! Tidens Kaj Munk'er blevet underligt tavse. Folkekirken består af 2.000 forskellige sogne og menighedsråd og provster og den slags. Derfor kan folkekirkepræsterne og menighedsrådene nu godt komme på banen alligevel. Men det har ikke været tilfældet, så tak til Det Jødiske Samfund for efterlysningen. Med få undtagelser har der rundt omkring været tavst som graven. Vi præster har nølet indtil det pinlige med vores støtte til jøderne, fordi vi har været så frygteligt bange for at træde nogen over tæerne. For tænk hvis nu nogen begyndte at have en holdning til én. Hvad ville menigheden så ikke tænke? For slet ikke at tale om kollegerne. Var præsten så pludselig zionist eller støttede han Israels frygtelige krig i Gaza? Er han ligefrem islamofob?

Der har været tavst som graven, i hvert fald i præstebatten. En tavshed, der ikke er så klædelig for en 2000 år gammel trosbevægelse, der tager udgangspunkt i en både larmende lysfyldt opstandelse fra gravens mørke. Og netop fra stilheden, der fyldes af Ordet. Så derfor dette lille pastorale pip på 87-årsdagen for Krystalnatten med en indtrængende bøn om, at det ikke må gentage sig. I det her land må vi kunne tro og tænke frit. Enhver må kunne færdes frit på gaden uanset om de bærer et tørklæde eller en kalot. Det synspunkt må forsvares, ikke bare politisk med et understøttet voldsmonopol, men så sandelig også fra de troendes synspunkt.

Kristentroen er nemlig ikke så flyvsk og marengs-agtig som nogen gør den til. Troen har et ret præcist indhold. I troen på Gud bliver det tydeligt, at Gud har givet os et ansvar her i verden. Et ansvar, der består i at tale for dem, der ikke selv kan tale. Det er ikke nok at drukne modstanderen i venlighed og halve kompromiser. I troen findes der altid en kamp for sandheden. En absolut sandhed. Og det er en kamp, der udspiller sig, som vi hører i søndagens episteltekst, imod myndigheder og magter.

Det er ikke en kamp mod det politiske eller mod magthaverne, men mod de magter, som er imod Jesus Kristus og den gode Ånd, der arbejder i verden. Alle må vi kæmpe imod det onde, eller kort sagt Djævelen. Det var det, vi bekendte før dåben, at vi forsager Djævelen, og som vi bekender hver eneste søndag. Djævelen ønsker, som navnet indikerer, at skille Gud og mennesker og **holde** dem adskilt. Ordet 'djævel' – kommer af det græske ord *diabolos*, der har sin baggrund i diaballå – at føre fra hinanden. Djævelen ønsker at føre Gud og mennesker fra hinanden. I denne splittelse siger troens sprog noget andet. Troens sprog kæmper for at forene, for at overskride de kendte grænser. I troen klinkes skårene, her samles modsætningerne; her findes der trøst og fred – alt sammen på trods. Endda ud over enhver rimelig grænse. Dét er troens tale.

Vores egen Søren Kierkegaard bruger billedet med et menneske, der besøger én, han har mistet på kirkegården. I Kærlighedens Gerninger skriver han: "Naar den elskende staaer ved den elskedes Grav og siger: vi sees! — saa er det Haabets Tale. Thi hvad er der overalt i Erfaringen, hvad er der i al den synlige Verden, som skulde gjøre dette sandsynligt? Og dog siger den elskende det, ikke som en Tvivl, men som Vished i Haabet." "Thi Kjerligheden haaber Alt, og hvor Erfaringen tier, der taler Haabet; naar Alt synes tabt, da voxer Haabet frem. Altsaa naar Mennesket siger: vi sees! ved Graven, da er dette et Udtryk for Haabet; det er Troens Tale, som ikke kan støttes af nogen Sandsynlighed."

Der er en grund til, at den kongelige embedsmand i Kapernaum (og hele hans familie i øvrigt) kommer til tro. Fordi Jesus vækker det døde til live med sine ord. Troens tale flytter ind på det sted, hvor intet andet sprog kan tales eller forstås. *Gå hjem, din søn lever*. Embedsmanden forlod Jesus i troen på de ord, han havde hørt. De samme ord, som enhver kristen må forlade sig på, og som gentages hver søndag i kirken. At der er en, som ophæver modsætningen og skænker os noget evigt midt i denne forsvindende hastighed, som livet flyver afsted med.

Din søn lever! Tænk, hvis det ord kunne lyde midt i det dødbringende had, der breder sig i Europa for tiden. Og i debatten. Der er en vold som smitter, som var det en pandemi, og når den begynder at nærme sig, har vi en pligt til at finde troens tale frem. Ikke for vores egen vredes skyld, men for at beskytte den svage. For at sige splittelsen imod, for at kalde livet frem af det døde.

Det er det, Paulus kalder fredens evangelium! Han skriver i sit brev til Efeserne: *Så stå da fast, spænd sandhed som bælte om lænden, og ifør jer retfærdighed som brynje, og tag som sko på fødderne villighed til at gå med fredens evangelium*.

Der findes en position, som tager udgangspunkt i det, Jesus prædikede for sine disciple. En position, som er truet fra flere kanter, ikke af vores fjender, men af os selv. En position, der smuldrer, når vi bliver feje og bange og fyldt med frygt. Men der vi må huske os selv og hinanden på, at vi i dåben har modtaget en Ånd, som vil os noget. Som Paulus skriver i sit andet brev til Timotheus: **For Gud har ikke givet os en fej ånd, men en ånd med kraft og kærlighed og besindighed**

Kristendom er ikke tomme ord, vi prædiker for døve øren, men en rustning, vi skal iføre os, ikke for vores egen sejrs eller retfærdigheds skyld, men for at standse ondskaben fra at brede sig. Voldens ondskab, terrorismens ondskab, regimernes ondskab. Med evangeliet kan vi tale for dem, der ikke selv kan sige noget.

Fredens evangelium må ikke forveksles med passivitet. For der lyder en klar opfordring til kamp, hvilket kan lyde frygteligt selvmodsigende, for kan man virkelig kæmpe for fred?

Det kan man faktisk, og det er man nødt til. Det er ikke for ingenting, at danske soldater har været udsendt på såkaldt fredsskabende missioner. Freden er målet for enhver pris, også selvom den er dyrt købt. Freden kommer aldrig af sig selv, og den kommer aldrig uden modstand og kamp.

I dag lyder fredens evangelium, som det gør hver søndag. Et evangelium som er frygteligt provokerende, som rummer svagheder og paradokser og ganske urimelige krav til vores

tålmodighed. Men når alt det er sagt, er det svært at forestille sig et bedre sted at lægge sit hjerte og sin tro, sin bekymring og sin uro. Så gå ud og prædik fredens evangelium, iført bælte, brynje og solide sko på fødderne. Der vil være modstand og forhånelse, kampe og nederlag, men intet af dette er forgæves, når vi kæmper for dem, som står alene. Og når vi kæmper for, at gaderne aldrig igen må flyde med glas fra smadrede butiksruder.

Og derfor kan vi sige: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen